בס"ד

אין מוקדם ומאוחר בתורה

על הפלאשבק

הרב מואיז נבון

שמות (יט :א)-(יט :כה)	הכנות למתן תורה	הצעת הברית : (יט :ה) וְעַתָּה אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמְעוּ בְּקֹלִי וּשְׁמַרְתֶּם אֶת בְּרִיתִי וְהְיִיתֶם לִי סְגֻלָּה מִכָּל הָעַמִּים כִּי לִי כָּל הָאָרֶץ : (ו) וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים וְגוֹי קָדוֹשׁ אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תְּדַבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : (ז) וַיָּבֹא מֹשֶׁה וַיִּקְרָא לְזִקְנֵי הָעָם וַיָּשֶׂם לִפְנֵיהֶם אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר צִוָּהוּ יְקֹוָק : (ח) וַיַּעֲנוּ כָל הָעָם יַחְדָּו **וַיֹּאמְרוּ כֹּל אֲשֶׁר דִּבֶּר יְקֹוָק נַעֲשֶׂה** ...
שמות (כ :א)-(כ :יח)	מתן תורה (עשרת הדברות)	אבל : (כ :טז) וַיֹּאמְרוּ אֶל מֹשֶׁה **דַּבֵּר אַתָּה עִמָּנוּ וְנִשְׁמָעָה** וְאַל יְדַבֵּר עִמָּנוּ אֱלֹהִים פֶּן נָמוּת :
שמות (כ :יט)-(כג :לג) • שמות (כ :יט)-(כ :כג) • שמות (כא :א)-(כג :לג)	"...כֹּה תֹאמַר..." • ג' מצוות • "וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים..."	ולכן : (כ :יט) וַיֹּאמֶר יְקֹוָק אֶל מֹשֶׁה **כֹּה תֹאמַר** אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אַתֶּם רְאִיתֶם כִּי מִן הַשָּׁמַיִם דִּבַּרְתִּי עִמָּכֶם :
שמות (כד :א)-(כד :יא)	טקס הברית	
שמות (כד :יב)-(כד :יח)	משה עולה לקבל הלוחות	וַיְהִי מֹשֶׁה בָּהָר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה

רש"י שמות פרק כא פסוק א

ואלה המשפטים - כל מקום שנאמר אלה פסל את הראשונים, "ואלה" מוסיף על הראשונים, מה הראשונים מסיני, אף אלו מסיני.... :

אבן עזרא שמות פרק כא פסוק א

ואלה המשפטים אחר שאמרו ישראל למשה : **דבר אתה עמנו** (שמות כ, טז), אמר השם למשה בגשתו אל הערפל : "**כה תאמר** אל בני ישראל" (שם, יט). והחל להזהיר על אלהי הזהב, ושיכרות ברית עמהם ברדתו, שהשם לבדו יהיה להם לאלהים. והורהו המשפטים והמצות, שיאמר להם אם יקבלום **אז** יכרות להם ברית. ...

שמות פרק כד

(א) וְאֶל מֹשֶׁה אָמַר עֲלֵה אֶל יְקֹוָק אַתָּה וְאַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא וְשִׁבְעִים מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם מֵרָחֹק : (ב) וְנִגַּשׁ מֹשֶׁה לְבַדּוֹ אֶל יְקֹוָק וְהֵם לֹא יִגָּשׁוּ וְהָעָם לֹא יַעֲלוּ עִמּוֹ : (ג) וַיָּבֹא מֹשֶׁה **וַיְסַפֵּר** לָעָם אֵת **כָּל דִּבְרֵי יְקֹוָק** וְאֵת **כָּל הַמִּשְׁפָּטִים** וַיַּעַן כָּל הָעָם קוֹל אֶחָד **וַיֹּאמְרוּ כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְקֹוָק נַעֲשֶׂה** :

אבן עזרא שמות (הפירוש הארוך) פרשת משפטים פרק כד פסוק ג

(ג) "ויבא משה" לא הזכיר וירד מן ההר, כי אין צורך. וטעם "ויבא משה" בתוך מחנה ישראל, ויספר לעם את **כל דברי ה'**, מצות עשה ולא תעשה, שהם כתובים מן אתם ראיתם כי מן השמים (שמות כ, יט) עד סוף כי יהיה לך למוקש (שמות כג, לג). ואת **כל המשפטים** - אשר שם לפניהם, הם הנזכרים בפרשה הזאת.

(ד) **וַיִּכְתֹּב** מֹשֶׁה אֵת כָּל דִּבְרֵי יְקֹוָק וַיַּשְׁכֵּם בַּבֹּקֶר וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ תַּחַת הָהָר וּשְׁתֵּים עֶשְׂרֵה מַצֵּבָה לִשְׁנֵים עָשָׂר שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל : (ה) וַיִּשְׁלַח אֶת נַעֲרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ עֹלֹת וַיִּזְבְּחוּ זְבָחִים שְׁלָמִים לַיקֹוָק פָּרִים : (ו) וַיִּקַּח מֹשֶׁה חֲצִי הַדָּם וַיָּשֶׂם בָּאַגָּנֹת וַחֲצִי הַדָּם זָרַק עַל הַמִּזְבֵּחַ : (ז) וַיִּקַּח **סֵפֶר הַבְּרִית וַיִּקְרָא** בְּאָזְנֵי הָעָם וַיֹּאמְרוּ כֹּל אֲשֶׁר דִּבֶּר יְקֹוָק **נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע** : (ח) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת הַדָּם וַיִּזְרֹק עַל הָעָם וַיֹּאמֶר הִנֵּה דַם הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת יְקֹוָק עִמָּכֶם עַל כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה : ... ס

אבן עזרא כד (ד) ויכתוב משה אחר שספר להם כל דברי השם המצות והמשפטים כתבם. וזהו ספר הברית.

(יב) וַיֹּאמֶר יְקֹוָק אֶל מֹשֶׁה עֲלֵה אֵלַי הָהָרָה וֶהְיֵה שָׁם וְאֶתְּנָה לְךָ אֶת לֻחֹת הָאֶבֶן וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי לְהוֹרֹתָם : ... (יח) וַיָּבֹא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הֶעָנָן וַיַּעַל אֶל הָהָר וַיְהִי מֹשֶׁה בָּהָר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה : פ

רש"י שמות פרק יט (יא)

ליום השלישי - שהוא **ששה** בחדש. **ובחמישי** [בחדש] בנה משה את המזבח תחת ההר ושתים עשרה מצבה, כל הענין האמור בפרשת "ואלה המשפטים", (שמות כד ד) **ואין מוקדם ומאוחר בתורה** :

רש"י שמות פרשת משפטים פרק כד פסוק א ואל משה אמר עלה - פרשה זו נאמרה קודם עשרת הדברות, **ובארבעה** בסיון נאמר לו עלה :

לוח המאורעות בשבועה הראשונה של סיון לפי רש"י

סיום בסיון	1	2	3	4	5	6 (מתן תורה)	7
הצאצא	**שמות יט** (א) בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי לְצֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּיּוֹם הַזֶּה בָּאוּ מִדְבַּר סִינָי : (ב) וַיִּסְעוּ מִרְפִידִים וַיָּבֹאוּ מִדְבַּר סִינַי וַיִּחֲנוּ בַּמִּדְבָּר וַיִּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הָהָר :	**שמות יט** (ג) וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים וַיִּקְרָא אֵלָיו יְקֹוָק מִן הָהָר לֵאמֹר כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב וְתַגִּיד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל : (ד) אַתֶּם רְאִיתֶם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְמִצְרָיִם וָאֶשָּׂא אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים וָאָבִא אֶתְכֶם אֵלָי : (ה) וְעַתָּה אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמְעוּ בְּקֹלִי וּשְׁמַרְתֶּם אֶת בְּרִיתִי וְהְיִיתֶם לִי סְגֻלָּה מִכָּל הָעַמִּים כִּי לִי כָּל הָאָרֶץ : (ו) וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים וְגוֹי קָדוֹשׁ אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תְּדַבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : (ז) וַיָּבֹא מֹשֶׁה וַיִּקְרָא לְזִקְנֵי הָעָם וַיָּשֶׂם לִפְנֵיהֶם אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר צִוָּהוּ יְקֹוָק : (ח) וַיַּעֲנוּ כָל הָעָם יַחְדָּו וַיֹּאמְרוּ כֹּל אֲשֶׁר דִּבֶּר יְקֹוָק **נַעֲשֶׂה**	**שמות יט** (חמשך פסוק ח) וַיָּשֶׁב מֹשֶׁה אֶת דִּבְרֵי הָעָם אֶל יְקֹוָק :	**שמות יט** (ט) וַיֹּאמֶר יְקֹוָק אֶל מֹשֶׁה הִנֵּה אָנֹכִי בָּא אֵלֶיךָ בְּעַב הֶעָנָן בַּעֲבוּר יִשְׁמַע הָעָם בְּדַבְּרִי עִמָּךְ וְגַם בְּךָ יַאֲמִינוּ לְעוֹלָם וַיַּגֵּד מֹשֶׁה אֶת דִּבְרֵי הָעָם אֶל יְקֹוָק : (י) וַיֹּאמֶר יְקֹוָק אֶל מֹשֶׁה לֵךְ אֶל הָעָם וְקִדַּשְׁתָּם הַיּוֹם וּמָחָר וְכִבְּסוּ שִׂמְלֹתָם : (יא) וְהָיוּ נְכֹנִים לַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי כִּי בַּיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי יֵרֵד יְקֹוָק לְעֵינֵי כָל הָעָם עַל הַר סִינָי : ... (יד) וַיֵּרֶד מֹשֶׁה מִן הָהָר אֶל הָעָם וַיְקַדֵּשׁ אֶת הָעָם וַיְכַבְּסוּ שִׂמְלֹתָם : (טו) וַיֹּאמֶר אֶל הָעָם הֱיוּ נְכֹנִים לִשְׁלֹשֶׁת יָמִים אַל תִּגְּשׁוּ אֶל אִשָּׁה : **~ ואין מוקדם ומאוחר בתורה ~** **שמות כד** (א) וְאֶל מֹשֶׁה אָמַר עֲלֵה אֶל יְקֹוָק אַתָּה וְאַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא וְשִׁבְעִים מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם מֵרָחֹק : (ב) וְנִגַּשׁ מֹשֶׁה לְבַדּוֹ אֶל יְקֹוָק וְהֵם לֹא יִגָּשׁוּ וְהָעָם לֹא יַעֲלוּ עִמּוֹ : (ג) וַיָּבֹא מֹשֶׁה וַיְסַפֵּר לָעָם אֵת **כָּל דִּבְרֵי יְקֹוָק** וְאֵת **כָּל הַמִּשְׁפָּטִים** וַיַּעַן כָּל הָעָם קוֹל אֶחָד וַיֹּאמְרוּ כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְקֹוָק **נַעֲשֶׂה** : (ד) **וַיִּכְתֹּב** מֹשֶׁה אֵת כָּל דִּבְרֵי יְקֹוָק	**שמות כד** (חמשך פסוק ד) וַיַּשְׁכֵּם בַּבֹּקֶר וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ תַּחַת הָהָר וּשְׁתֵּים עֶשְׂרֵה מַצֵּבָה לִשְׁנֵים עָשָׂר שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל : (ה) וַיִּשְׁלַח אֶת נַעֲרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ עֹלֹת וַיִּזְבְּחוּ זְבָחִים שְׁלָמִים לַיקֹוָק פָּרִים : (ו) וַיִּקַּח מֹשֶׁה חֲצִי הַדָּם וַיָּשֶׂם בָּאַגָּנֹת וַחֲצִי הַדָּם זָרַק עַל הַמִּזְבֵּחַ : (ז) וַיִּקַּח **סֵפֶר הַבְּרִית וַיִּקְרָא** בְּאָזְנֵי הָעָם וַיֹּאמְרוּ כֹּל אֲשֶׁר דִּבֶּר יְקֹוָק **נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע** : (ח) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת הַדָּם וַיִּזְרֹק עַל הָעָם וַיֹּאמֶר הִנֵּה דַם הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת יְקֹוָק עִמָּכֶם עַל כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה : (ט) וַיַּעַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא וְשִׁבְעִים מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל : (י) וַיִּרְאוּ אֵת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְתַחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לִבְנַת הַסַּפִּיר וּכְעֶצֶם הַשָּׁמַיִם לְטֹהַר : (יא) וְאֶל אֲצִילֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁלַח יָדוֹ וַיֶּחֱזוּ אֶת הָאֱלֹהִים וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ : **ס**	**שמות יט** (טז) וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיֹת הַבֹּקֶר וַיְהִי קֹלֹת וּבְרָקִים וְעָנָן כָּבֵד עַל הָהָר וְקֹל שֹׁפָר חָזָק מְאֹד וַיֶּחֱרַד כָּל הָעָם אֲשֶׁר בַּמַּחֲנֶה : (יז) וַיּוֹצֵא מֹשֶׁה אֶת הָעָם לִקְרַאת הָאֱלֹהִים מִן הַמַּחֲנֶה וַיִּתְיַצְּבוּ בְּתַחְתִּית הָהָר : ... (עד יט:כה) **שמות פרק כ** עשרת הדיברות (א-יד) ... (עד כ:יח)	**שמות כד** (יב) וַיֹּאמֶר יְקֹוָק אֶל מֹשֶׁה עֲלֵה אֵלַי הָהָרָה וֶהְיֵה שָׁם וְאֶתְּנָה לְךָ אֶת לֻחֹת הָאֶבֶן וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי לְהוֹרֹתָם : ...
הסבר נוסף	**רש"י שמות יט** (א) ביום הזה - בראש חודש.	[״נעשה״ על הברית שכרוך בשמירת כל התורה – מ״ן] **רש"י שמות פרק יט** (ה) ושמרתם את בריתי - שאכרות עמכם על שמירת התורה :	**רש"י שמות יט** (ח) וישב משה את דברי העם וגו׳ - ביום המחרת, שהוא יום שלישי	[״נעשה״ על כל המצוות מבראשית עד כה – מ״ן] **רש"י שמות פרק כד** (ג) את **כל דברי ה׳** - מצות פרישה והגבלה : ואת **כל המשפטים** - שבע מצות שנצטוו בני נח. ושבת וכבוד אב ואם [ופרה אדומה] ודינין שניתנו להם במרה : (ד) ויכתב משה - מבראשית ועד מתן תורה, וכתב מצות שנצטוו במרה :	[נעשה ונשמע על כל המצוות מבראשית עד כה שזה ספר הברית – מ״ן] **רש"י שמות פרק כד** (ז) ספר הברית - מבראשית ועד מתן תורה ומצות שנצטוו במרה :		**רש"י שמות כד** (יב) ויאמר ה׳ אל משה - לאחר מתן תורה : עלה אלי ההרה והיה שם - ארבעים יום :

ומה עם כל המצוות של ה"כה אמר"?

שמות (כ:יט)-(כג:לג) • שמות (כ:יט)-(כ:כג) • שמות (כא:א)-(כג:לג)	"...כֹּה תֹאמַר..." • ג׳ מצוות • "וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים..."	**שמות פרק לא (יח)** וַיִּתֵּן אֶל מֹשֶׁה כְּכַלֹּתוֹ **לְדַבֵּר אִתּוֹ** בְּהַר סִינַי שְׁנֵי לֻחֹת הָעֵדֻת לֻחֹת אֶבֶן כְּתֻבִים בְּאֶצְבַּע אֱלֹהִים :	**רש"י שמות לא יח** לדבר אתו - החקים והמשפטים שב"ואלה המשפטים" :	ז"א:כל המצוות של ה"כה תומר" קבל משה במשך הארבעים יום בהר.

A. Zornberg, The Particulars of Rapture, p291

… What is to be gained by Rashi's imperative move, the flashback segment of 24:1-11?

שמות פרק כד

(ו) **וַיִּקַּח** מֹשֶׁה חֲצִי הַדָּם וַיָּשֶׂם בָּאַגָּנֹת וַחֲצִי הַדָּם זָרַק עַל הַמִּזְבֵּחַ׃
(ז) **וַיִּקַּח סֵפֶר הַבְּרִית וַיִּקְרָא בְּאָזְנֵי הָעָם** וַיֹּאמְרוּ כֹּל אֲשֶׁר דִּבֶּר יְקֹוָק **נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע**׃
(ח) **וַיִּקַּח** מֹשֶׁה אֶת הַדָּם וַיִּזְרֹק עַל הָעָם וַיֹּאמֶר הִנֵּה דַם הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת יְקֹוָק עִמָּכֶם עַל כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃

A. Zornberg, The Particulars of Rapture, p293

The three uses of the word, *va-yikach* -"he took"- marking the sprinkling of the blood, the reading of the Book, and the sprinkling of the blood-signify the nexus, the tissue of connection between God and Israel. At its center, where the divine and the human meet, is the Book. For Rashi, this Book is the Torah itself.

משך חכמה שמות פרק יט פסוק א [1843-1926, וילנא/דבינסק]

(א) בחודש השלישי לצאת בני ישראל. המתבונן יראה כי זה **אין בכל התורה דוגמתו**, דענין חודש מתחלת בוי"ו החיבור או "ויהי בחודש השלישי" וכו', רק היכא שהוא באמצע הענין כמו בבהר - בחוקותי שמתחיל הענין בבהר ומסיים בבחוקותי, וכאן מתחיל כמו בבראשית. ומזה מוכח כדפרש"י ובמכילתא (לשמות כד, א) "ואל משה" וכו' דזה היה קודם מתן תורה,...

רש"י שמות פרק כד פסוק ו

באגנות - שני אגנות אחד לחצי דם עולה ואחד לחצי דם שלמים להזות אותם על העם. ומכאן למדו רבותינו שנכנסו אבותינו לברית במילה וטבילה והרצאת דמים שאין הזאה בלא טבילה׃

מאור ושמש שמות פרשת משפטים [1751-1823, קרקוב]

... ונראה לפרש הכל על פי פשוטו כך, דהנה כל שבע מצות בני נח וגם שבת כבוד אב ואם ודיניו - הם מצות נמוסיות שהשכל מחייב אותן, וגם הם חוקי המדינה אשר אי אפשר להיות קיום עולם בלעדם. וזהו ידוע, שאנחנו עַם בני ישראל מחויבים לקיים כל מצות התורה הקדושה אפילו השכליות כדי לעשות רצון קוננו, ולא יהיה שום חילוק בינינו בין מִצְוֹת שִׂכְלִיּוֹת ובין מִצְוֹת שמעיות, רק הכל צריכים אנחנו לקיים מחמת שציונו הכל מהבורא יתברך שמו, וכך אנו צריכים לקיים הכל מחמת שאנחנו עבדיו והוא אלהינו, ולא מחמת נימוסית ח"ו, רק מחמת הציווי מפי הבורא יתברך שמו. וזה הוא נחת רוח לפניו, שאמר ונעשה רצונו. על כן הוכרח משה רבינו ע"ה להחזיר לבני ישראל קודם מתן תורה השבע מצות, והמצות שבמרה - כדי שיקבלו עליהם מעתה מחמת מצות בוראינו יתברך שמו ולא מחמת נימוסית. וחילוק שבין אדם העושה מחמת נימוסית ובין מחמת ציווי הבורא הוא כך; כשאדם עושה מצוה נימוסית - עושה אותה בכל יום ויום בשוה בכונה אחת כדי לקיים העולם, אבל אם עושה המצוה מחמת ציווי הבורא יתברך שמו - עושה אותה מצוה בכל יום בכונה אחרת. דהיינו שבכל יום ויום שיש לו יותר אהבה ויראה מפני הקדוש ברוך הוא עושה המצוה יותר בהתלהבות, אפילו המצות שכליות כמובן. על כן החזיר לפניהם שבע מצות בני נח - שיבינו שעדיין לא עשו שום מצוה לכבוד הבורא ברוך הוא רק מחמת נימוסית, ומעתה צריכים לקבל על עצמם לעשות אפילו השבע מצות בני נח מחמת ציווי הבורא ברוך הוא, כדי שיבינו ויעשו בכל יום ויום רצון הבורא, **ויבאו לשכליות חדשות בכל יום ויום.** ...

ובזה יתורץ פירוש רש"י ז"ל גם כן בפרשת יתרו על פסוק (שמות יט א) בַּיּוֹם הַזֶּה בָּאוּ מִדְבַּר סִינָי, פירש רש"י שם: 'ביום ההוא' לא נאמר, רק 'ביום הזה' - שיהיו דברי תורה בעיניך בכל יום כחדשים. הרש"י הזה תמוה, הוא הלא עדיין לא ידעו כלום מהתורה, שהלא ביום מחר עלה משה למרום, וביום השלישי בא ואמר להם פרשת ממלכת כהנים ושאר הפרשה, ומהיכן נלמד מכאן מתיבת 'הזה' שיהיו דברי תורה בעיניך כחדשים. אבל על פי דברינו הנ"ל אתי שפיר, שהרי הבינו בעצמם שכל מצות בני נח שעשו עד עתה - לא עשו כלום, כי הכל היה מִצְוַת אֲנָשִׁים מְלֻמָּדָה מחמת נימוסית, על כן באו בכונה זו לעשות מעתה מֻחָדָשׁ מחמת מצות הבורא ברוך הוא - ועל ידי זה יהיה בעיניהם כחדשים ממש בכל יום ויום, כנ"ל.

Berkovits, God, Man, History, p.103-106

[Reason cannot obligate. Will obligates. Subjective will leads to subjective obligations. Objective will imposes objective obligation.]

A. Zornberg, The Particulars of Rapture, p308-310

The already revealed is to be obeyed; but beyond that, and closer to the heart of spiritual life, is the constant quest indicated by *nishma* – "We shall hear!"

… Only after human awareness has been extended, and after people have declared themselves ready for further encounters with transcendence, can the Torah be given.

… When Moses reads the history of the world … they hear it with a sense of flashback, illuminating the now-banal with the light that can only shine today.

A. Zornberg, The Particulars of Rapture, p313-314

… Rashi's anachronistic reading [teaches] that the flashback technique – which seems to yield such a belabored, unnatural reading of the text – affords a unique, even an ethical advantage… the past has been transfused by a new Presence, and they declare themselves ready for more such transformations in the future: "We will do *and we will hear!*"

… Rashi has been engaged in a "flashback within a flashback" …In this way the present moment of the people is transformed, as it transforms. And the reader too experiences the jolt, the disorientation of a revised reading. Suddenly the aura appears. Perhaps it must be there, if one is to receive the Torah at all.

מדרש תנחומא (בובר) פרשת כי תבוא סימן ג

היום הזה. מהו היום הזה, וכי עד עכשיו לא צוה הקדוש ברוך הוא לישראל, והלא אותה שנה שנת הארבעים היתה, שנאמר ויהי בארבעים שנה וגו' (דברים א ג), ומה תלמוד לומר היום הזה, אלא כך אמר משה לישראל, בכל יום ויום תהא חביבה עליכם התורה, כאילו קבלת אותה היום הזה מהר סיני, ...

אמר ר' יוחנן כל העושה תורה לאמיתה, מעלין עליו כאילו עשה את עצמו, שנאמר ואותי צוה ה' בעת ההיא ללמד אתכם חקים ומשפטים לעשותכם אותם (שם /דברים/ ד יד), לעשות לא נאמר, אלא לעשותכם אותם, מכאן שמעלין עליו כאילו עשה את עצמו.

A. Zornberg, The Particulars of Rapture, 314

The activity of the Torah is the activity of self-creation.